

Prægen: Der er kun et enkelt Punkt, jeg skal tillade mig at dvæle ved med Hensyn til det foreliggende Lovforslag. Det er et Spørgsmaal, som allerede er berørt under Forhandlingen idag, nemlig Spørgsmaalet, om disse særlige Sætter, som denne Lov indfører, skulle være ikke blot undersøgende, men tillige dømmende. Da Spørgsmaalet kom for i Sætskommissionen, til- lod jeg mig paa det Punkt at have en afvigende Mening, og jeg tilstaa, at, hvad der er fremkommet senere og selv den høitærede Justitsministers Bemærkninger, ikke have givet mig Anledning til at fravige min Opfattelse, idet jeg fastholder, at disse Sætter formentlig bør indskrænkes til at være undersøgende. Den Hovedbetragtning, jeg i saa Henseende gjør gjældende, er, at man saa lidt som mulig skal indlade sig paa at opstille Underretter, i hvilke der findes et sagkyndigt Element, naar disse Retters Afgjørelse kan appelleres til Overretter, i hvilke det sagkyndige Element mangler. Det er, mener jeg, i og for sig en unaturlig Ordning, naar en saadan Sæt sammensættes af en Dommer og to sagkyndige Meddommere — i Parenthes bemærket vilde jeg ønske, at man forandrede Udtrykket „Vidbødere“, der synes mig at være et mindre heldigt Ord, til Meddommere, — at saa Sagen skal komme ind for en Overret, hvor der er lutter Jurister, altsaa ikke et eneste søkyndigt Medlem, og saa til Høiesteret, altsaa ogsaa afgjøres der af lutter Uagkyndige. At min Betragtning af dette Forhold ikke er ren Individualitet, vil fremgaa deraf, at jeg kan henvisse til den svenske Kommissions Udtalelser om Ordningen, saaledes som den er i Finland. Ifølge den svenske Sæt af 1873 er der ogsaa tildelt Underretterne, som paakjende Sætsfager, et sagkyndigt Element; men den svenske Kommission erklærer, at denne Ordning formentlig i alle Henseender er uheldig, og foreslaar derfor ogsaa i sin Betænkning, at de sagkyndige Mænd ikke blot skulle tiltræde Underretten, men ogsaa „Höfrätten“, ja endog ogsaa „högfte Domstolen“. Hvis der nu kunde være Tale om, at man saaledes fik Sagkyndigheden repræsenteret hos os baade i Overretten og i Høiesteret, saa vilde jeg ikke have Noget som helst imod Forslaget; men det kan der jo ikke være Tale om i Anledning af denne Lov, som er en ren speciel Lov, der ikke kan være Grundlag for en almindelig Omorganisation af Retterne i Sæfager. Hvis vi altsaa ikke kunne faae Sagkyndigheden repræsenteret i Overretten og Høiesteret, mener jeg, at vi helst bør ubelade den ogsaa af Underretten, og at man altsaa helt igjennem bør lade de almindelige Sætter dømmende, samtidig med at vi have det sagkyndige Element optaget i Undersøgelssætsretten, men derimod ikke i Domstolen. Naar man saa vil spørge: Hvorfor skulle vi optage Sagkyndigheden i Domstolen? forekommer det mig, at der egentlig ikke kan paavises nogen afgjørende Grund til at gjøre det just i disse

Sager. Naar man overhovedet rundt omkring i Landene optager sagkyndige Medlemmer i Retterne, er det dog ikke blot for enkelte bestemte, under Sætsretten faldende Sager, men det er for Sætsfager i Almindelighed. I Norge og hvor som helst ellers der er Sagkyndige i Retterne, have disse Sætter jo at paadømme Sæfager overhovedet; men de Sætter, der indføres ved denne Lov, ville blive en ren dansk Eiendommelighed; for det er ikke Sætter, der, saaledes som man efter den almindelige Opfattelse skalde tro, dømmende i Sæfager overhovedet; nei, de dømmende kun i ganske enkelte Klasser af Sæfager. Hvorfor skalde nu disse Klasser af Sager behandles anderledes end andre Sæfager? Jo, siger den høitærede Minister, det er, fordi der er Tale om Straffesager, og den Sigtede skal have en særlig Garanti. Det forekommer mig imidlertid, vil føre til, at overhovedet i alle Tilfælde, hvor der bliver Spørgsmaal om Straffesager, maatte denne Garanti medtages, ikke blot, naar Taleren er særlig om de her nævnte Forseelser; men asset deraf vil jeg henvisse til, at vi jo have givet den Sigtede en Garanti i § 8, idet han i alle Tilfælde ogsaa udenfor Kjøbenhavn kan fordrø, at Sagen henvises til Sæts og Handelsretten i Kjøbenhavn. Det forekommer mig virkelig, at der har man givet den Sigtede al mulig Garanti. Jeg kan forstaa, at man udenfor Kjøbenhavn indrettede særlige Sætter, hvor Sagkyndigheden var repræsenteret, forsaavidt man ikke vilde give ham Udgang til at faae Sagen henvist til Sæts og Handelsretten, men naar vi nu give ham i alle Tilfælde Udgang til fra Retterne udenfor Kjøbenhavn, altsaa fra de Domsretter, hvor Sagkyndigheden ikke er repræsenteret, at fordrø Sagen henvist til Sæts og Handelsretten i Kjøbenhavn, forekommer det mig virkelig, at han i saa Henseende har al den Garanti, der paa nogen Maade kan forlanges. Skalde vi for det Første indrette særlige Sætter udenfor Kjøbenhavn og saa endda sige: Ja, er Du ikke fornøiet dermed, kan Du fordrø Sagen henvist til Sæts og Handelsretten, vilde det dog, forekommer det mig, være lidt for meget af det Gode. Det synes mig, at vi kun skabe os Uleilighed ved at indrette særlige Sætter. Naar vi sige: I det Dieblit, den Sigtede udenfor Kjøbenhavn nærer mindste Frygt for, at Retten, fordi den mangler Sagkyndighed, ikke vil kunne afgive en efter hans Mening retfærdig Kjendelse, og der gives ham Ret til at fordrø, at Sagen henvises til Sæts og Handelsretten i Kjøbenhavn, er det virkelig al den Garanti, der kan forlanges. Det forekommer mig derfor, at der ikke er nogen Anledning til at Hensyn til den Sigtede at give ham yderligere Garanti, og naar vi altsaa asse fra dette Hensyn til Straffesager og undersøge i Almindelighed, hvorvidt Hensynet til Sagkyndigheden fører til at indrette saadanne særlige Domstole, forekommer det mig, at det vil føre meget videre. Der er